

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 60/2011-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa o sťažnosti D. M., K., zastúpenej advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 514/1999 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo D. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 514/1999 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 514/1999 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. D. M. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. D. M. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 450,90 € (slovom štyristopäťdesiat eur a deväťdesiat centov), ktorú j e Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne JUDr. I. R., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 60/2011-15 zo 17. februára 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť D. M., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 514/1999.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom z 27. júla 1999 doručeným okresnému súdu 28. júla 1999 domáhala vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) proti odporcovi L. H., B. (ďalej len „odporca“). Konanie do podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo skončené. Pretože sa sťažovateľka domnievala, že v postupe okresného súdu dochádza k neodôvodneným

prieťahom, podala (podanie z 24. mája 2007) predsedovi okresného súdu sťažnosť. Predseda okresného súdu považoval sťažnosť za dôvodnú. Podľa názoru sťažovateľky však naďalej v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 514/1999 dochádza k nečinnosti, resp. neefektívnej a nesústreďenej činnosti, čo spôsobuje zbytočné prieťahy.

Sťažovateľka „vidí nesprávnosť postupu Okresného súdu Košice – Okolie predovšetkým v tom, že nebol aktívne činný v období od podania návrhu do dnešného dňa. Svojou nečinnosťou súd spôsobil zbytočné prieťahy a nezabezpečil plynulosť konania a jeho efektívnosť.

Sťažovateľka je presvedčená o tom, že konanie Okresného súdu Košice – Okolie nesmeruje k odstráneniu jej právnej neistoty, teda k právoplatnému skončeniu sporu, ale súd svojou nečinnosťou naopak konanie nedôvodne predlžuje a oddaľuje tým poskytnutie právnej istoty rozhodnutej veci sťažovateľovi. Neprimeraná dĺžka konania pritom nie je odôvodnená právnou, resp. faktickou zložitou veci alebo správaním sťažovateľa.

Ako vyplýva zo skutočností uvedených v tejto sťažnosti, v postupe Okresného súdu Košice – Okolie sú obdobia, kedy nevykonával žiadnu aktivitu smerujúcu k skončeniu konania. Práve obdobia nečinnosti významne prispeli k neprimeranosti dĺžky konania a vo svojom súhrne spôsobili, že konanie nie je doposiaľ právoplatne skončené.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 514/1999, prikázal okresnému súdu v označenom konaní konať bez zbytočných prieťahov a priznal jej primerané finančné zadostučinenie v sume 7 500 € a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr.V 129/11 z 12. apríla 2011 a právna zástupkyňa sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 28. apríla 2011.

2.1 Okresný súd okrem prehľadu procesných úkonov vykonaných vo veci vo svojom vyjadrení uviedol:

„Predmetom tohto konania je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pre rozhodnutie vo veci bolo potrebné rozsiahle dokazovanie. Dĺžka konania bola ovplyvnená nielen rozsiahlym dokazovaním, ale tiež aj viacerými ospravedlneniami z dôvodu kolízie pojednávania právnych zástupcov. Právna zástupkyňa navrhovateľky 6 krát žiadala odložiť pojednávanie a 2 krát bolo odložené z dôvodu, že nebol známy pobyt navrhovateľky, nielen súdu, ale ani jej právnej zástupkyne, ktorá žiadala, aby súd pobyt jej klientky zistil.

Častejšie pojednávania vo veci nemohli byť, pretože prejednávajúca sudkyňa mala za rok 2010 nápad 268 vecí a v roku 2010 rozhodla 221 vecí.“

Predseda okresného súdu zároveň oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní o prijatej sťažnosti.

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedla:

„So závermi predsedu Okresného súdu Košice – okolie sa nemôže sťažovateľka stotožniť, keďže aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že nápor pridelených vecí ústavný súd neakceptuje z dôvodu, že takáto skutočnosť nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie...

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení poukazuje na skutočnosť, že dĺžka konania bola ovplyvnená rozsiahlym dokazovaním, uvedené nariadené dokazovanie však sťažovateľka považuje za skutočnosť, ktorá prispela k prieťahom v predmetnom konaní. Uvedené znalecké dokazovanie bolo pre predmetné konanie nepoužiteľné, pričom je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľka na nesprávnosť zadania úlohy súdom znalcom opakovane poukazovala... Odporca však uvedenú skutočnosť nebral na zreteľ, čím spôsobil ďalšie prieťahy v konaní...

Sťažovateľka si je vedomá, že v niekoľkých prípadoch došlo k odročeniu pojednávania na základe jej žiadosti, takáto potreba však vyvstala na základe objektívnych skutočností. V porovnaní s dlhodobou nečinnosťou súdu je potrebné považovať tieto odročenia za zanedbateľné a také, ktoré nemôžu odôvodniť neprimeranú dĺžku konania, ktorou takmer 12 rokov trvajúce konanie nepochybne je...

Sťažovateľka považuje za dôležitú skutočnosť, že prvé pojednávanie bolo súdom nariadené až takmer po roku od podania návrhu. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti poukázala taktiež na skutočnosť, že aj ďalšie pojednávania boli nariadované po viac ako roku, pričom po odročení pojednávania dňa 07. 06. 2002 trikrát požiadala súd o nariadenie termínu pojednávania.

K predmetu sťažnosti, teda k priesťahom v konaní a k neprimeranej dĺžke konania nie je vo vyjadrení predsedu okresného súdu zaujaté jednoznačné stanovisko. Sťažovateľka považuje za potrebné zdôrazniť, že už v roku 2007 podala... sťažnosť na priesťahy v... konaní, pričom predseda okresného súdu uznal jej sťažnosť za dôvodnú...

Podľa názoru sťažovateľky nie je vec právne ani skutkovo zložitá, nemožno teda nijako ospravedlniť čas, v priebehu ktorého odporca vo veci právoplatne nerozhodol. Podľa jej názoru jej teda doba 11 rokov a 9 mesiacov neprimeraná a ničím nezdôvodniteľná.

Okresný súd Košice – okolie vo veci... nekoná plynulo a predovšetkým neorganizuje svoju činnosť tak, aby prispel k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania.

Po takmer 12 rokoch je sťažovateľka v rovnakej právnej neistote ako na začiatku konania...“

Právna zástupkyňa sťažovateľky zároveň súhlasila s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti a vyčísliła trovy právneho zastúpenia v sume 450,90 €.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 11 C 514/1999:

- 28. júl 1999 – sťažovateľka podala okresnému súdu návrh na vyporiadanie BSM,
- 23. september 1999 – okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku, zároveň zaslal návrh odporcovi na vyjadrenie a žiadal o pripojenie spisu sp. zn. 8 C 348/97,
- 9. december 1999 – sťažovateľka zaplatila súdny poplatok,
- 17. január 2000 – odporca sa vyjadril k návrhu (podanie z 5. januára 2000),
- 21. jún 2000 – sťažovateľka žiadala o nariadenie pojednávania,
- 6. júl 2000 – okresný súd nariadil pojednávanie na 6. október 2000,
- 6. október 2000 – na pojednávanie sa nedostavil odporca, preto bolo pojednávanie odročené na 17. november 2000,
- 17. november 2000 – okresný súd na pojednávaní krátkou cestou doručoval vyjadrenie odporcu právnej zástupkyňi sťažovateľky, ktorá požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu poskytnutia lehoty na vyjadrenie sa k stanovisku odporcu, právny zástupca odporcu žiadal o poskytnutie lehoty na predloženie dokladov, pojednávanie bolo odročené na 15. december 2000,
- 12. december 2000 – okresný súd odročil pojednávanie nariadené na 15. december 2000 na 16. január 2001,
- 16. január 2001 – právna zástupkyňa sťažovateľky požiadala o odročenie pojednávania nariadeného na 16. január 2001 z dôvodu práceneschopnosti,

- 16. január 2001 – na pojednávanie sa nedostavila sťažovateľka a jej právna zástupkyňa, okresný súd pojednávanie odročil na 12. marec 2001, zároveň doručoval stanovisko odporcu na vyjadrenie právnej zástupkyne sťažovateľky,
- 5. marec 2001 – pojednávanie nariadené na 12. marec 2001 bolo odročené na 2. apríl 2001,
- 2. apríl 2001 – na pojednávaní právna zástupkyňa sťažovateľky predložila vyjadrenie k stanovisku odporcu z 5. januára 2000, toto bolo doručené odporcovi, po vyjadreniach účastníkov konania a ich právnych zástupcov bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že zástupca odporcu sa vyjadrí ku skutočnostiam uvedeným na pojednávaní,
- 23. máj 2001 – odporca predložil svoje stanovisko – doloženie dokladov,
- 15. marec 2002 – okresný súd nariadil pojednávanie na 26. apríl 2002 a zaslal právnej zástupkyne sťažovateľky stanovisko odporcu na vyjadrenie,
- 24. apríl 2002 – právny zástupca odporcu požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 26. apríl 2002 z dôvodu kolízie termínov, nesúhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti,
- 30. apríl 2002 – okresný súd nariadil pojednávanie na 24. máj 2002,
- 23. máj 2002 – odporca požiadal okresný súd o odročenie pojednávania nariadeného na 24. máj 2002 z pracovných dôvodov, nesúhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti, právna zástupkyňa sťažovateľky požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie termínov, takisto nesúhlasila s pojednávaním bez jej prítomnosti,
- 24. máj 2002 – na pojednávanie sa nikto nedostavil, preto bolo odročené na 7. jún 2002,
- 7. jún 2002 – právna zástupkyňa sťažovateľky navrhla vykonať výsluch svedkov, právny zástupca odporcu s tým súhlasil, pojednávanie bolo odročené na neurčito,
- 3. február 2003 – okresný súd žiadal o pripojenie spisu Okresného súdu Košice I sp. zn. 25 C 1031/98,
- 7. november 2003 – okresný súd poučoval účastníkov konania o predkladaní dôkazov a námietky zaujatosti, zároveň nariadil pojednávanie na 13. január 2004,
- 13. november 2003 – sťažovateľka žiadala o nariadenie pojednávania,
- 19. november 2003 – právna zástupkyňa sťažovateľky žiadala nariadiť pojednávanie,
- 13. január 2004 – na pojednávanie sa nikto nedostavil, právna zástupkyňa sťažovateľky telefonicky ospravedlnila svoju neúčast' a žiadala, aby okresný súd zistil pobyt

sťažovateľky, pretože na pôvodnej adrese sa nezdržiava, pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že právna zástupkyňa sťažovateľky bude požiadaná o oznámenie pobytu sťažovateľky,

- 11. marec 2004 – okresný súd požiadal právnu zástupkyňu sťažovateľky o oznámenie adresy pobytu sťažovateľky,

- 18. marec 2004 – právna zástupkyňa sťažovateľky oznámila, že nemá vedomosť o tom, kde sa sťažovateľka zdržiava, a navrhla, aby jej pobyt zistoval okresný súd,

- 17. máj 2004 – okresný súd žiadal Register obyvateľov Slovenskej republiky Banská Bystrica (ďalej len „register obyvateľov“) o oznámenie pobytu sťažovateľky,

- 27. máj 2004 – register obyvateľov oznámil novú adresu sťažovateľky,

- 23. júl 2004 – okresný súd nariadil pojednávanie na 4. október 2004,

- 4. október 2004 – na pojednávanie sa dostavila iba právna zástupkyňa sťažovateľky, pojednávanie bolo odročené na 8. november 2004,

- 8. november 2004 – po vyjadreniach účastníkov konania a ich právnych zástupcov okresný súd odročil pojednávanie na neurčito na účely vyžiadania vyjadrenia od M. S. – S. S. (ďalej len „S.“),

- 20. marec 2006 – okresný súd vyzval správkyňu konkurznej podstaty úpadcu S. na oznámenie skutočností vo vzťahu k osobe odporcu,

- 11. apríl 2006 – správkyňa konkurznej podstaty S. oznámila, že odporca vložil finančné prostriedky do S., avšak nevedela uviesť presnú sumu,

- 19. apríl 2006 – okresný súd požiadal správkyňu konkurznej podstaty S., aby oznámila subjekt, ktorý disponuje informáciami o výške vkladu odporcu v S.,

- 17. máj 2006 – správkyňa konkurznej podstaty S. oznámila, že nevie, kto takýmito informáciami disponuje,

- 6. jún 2006 – okresný súd nariadil pojednávanie na 11. júl 2006,

- 11. júl 2006 – po vyjadreniach účastníkov konania, ich právnych zástupcov a po výsluchoch svedkov bolo pojednávanie odročené na 4. september 2006 z dôvodu predvolania správkyne konkurznej podstaty S.,

- 4. september 2006 – na pojednávanie sa nedostavila sťažovateľka, po vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na 16. október 2006 z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania, predvolania správkyne konkurznej podstaty

S. ako svedkyne a vyžiadania dokladov z Okresného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice-okolie (ďalej len „úrad práce“),

- 11. september 2006 – okresný súd požiadal úrad práce o správu týkajúcu sa odporcu,
- 4. október 2006 – úrad práce predložil okresným súdom požadované informácie vo vzťahu k odporcovi,
- 16. október 2006 – správkyňa konkurznej podstaty S. sa na pojednávanie nedostavila z dôvodu práceneschopnosti, po vyjadreniach právnej zástupkyne sťažovateľky, odporcu a jeho právnej zástupkyne bolo pojednávanie odročené na neurčito pre účely vykonania znaleckého dokazovania,
- 4. január 2007 – okresný súd uzneseniami č. k. 11 C 514/1999-123 a č. k. 11 C 514/1999-126 nariadil znalecké dokazovanie súdnymi znalcami Ing. V. M. (nábytok, bytové doplnky, výrobky z textilu) a Ing. Ľ. H. (odhad hodnoty elektronických zariadení a elektroniky) na určenie hodnoty hnutelných vecí,
- 31. január 2007 – okresný súd zaslal spis súdnej znalkyni Ing. V. M. s tým, že lehota na vypracovanie posudku uplynie 1. marca 2007,
- 7. február 2007 – súdna znalkyňa Ing. V. M. žiadala vylúčiť niektoré položky z predmetu ohodnotenia, pretože nespádali do jej znaleckého oprávnenia, požadovala zaslať súdny spis a zmenu lehoty na vypracovanie znaleckého posudku na 30 dní od doručenia súdneho spisu,
- 28. február 2007 – súdna znalkyňa Ing. V. M. predložila znalecký posudok,
- 1. marca 2007 – okresný súd zaslal spis súdnemu znalcovi Ing. Ľ. H.,
- 13. marec 2007 – súdny znalec Ing. Ľ. H. predložil znalecký posudok,
- 2. apríl 2007 – súdny znalec Ing. Ľ. H. predložil doplnok znaleckého posudku,
- 20. apríl 2007 – okresný súd uzneseniami určil súdnym znalcom znalečné, zároveň zaslal znalecké posudky právnym zástupcom účastníkov konania na vyjadrenie,
- 10. máj 2007 – právna zástupkyňa sťažovateľky sa vyjadrila k znaleckým posudkom,
- 17. máj 2007 – právny zástupca odporcu sa vyjadril k znaleckým posudkom,
- 29. máj 2007 – okresný súd uznesením opravil rozhodnutie, ktorým určil znalečné súdnemu znalcovi Ing. Ľ. H.,
- 15. jún 2007 – okresný súd nariadil pojednávanie na 19. júl 2007,
- 19. júl 2007 – právny zástupca odporcu ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu kolízie termínov, na pojednávanie sa dostavila iba právna zástupkyňa

sťažovateľky, okresný súd pojednávanie odročil na 2. október 2007 z dôvodu predvolania svedkyne (správkyne konkurznej podstaty S.),

- 2. október 2007 – právna zástupkyňa sťažovateľky požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie termínov, nesúhlasila s pojednávaním v jej neprítomnosti, zároveň ospravedlnila aj neúčast' sťažovateľky, okresný súd pojednávanie odročil na 3. december 2007, svedkyňa sa na pojednávanie dostavila,

- 3. december 2007 – po vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov konania a po výsluchu svedkyne okresný súd pojednávanie odročil na 22. január 2008 z dôvodu potreby predvolania sťažovateľky, právny zástupca odporcu predložil vyjadrenie k veci,

- 31. december 2007 – právna zástupkyňa sťažovateľky sa vyjadrila k veci,

- 22. január 2008 – právna zástupkyňa sťažovateľky požiadala o odročenie pojednávania pre práceneschopnosť, s pojednávaním v jej neprítomnosti nesúhlasila, na pojednávanie sa nedostavila ani sťažovateľka, pojednávanie bolo odročené na 19. február 2008,

- 30. január 2008 – právna zástupkyňa sťažovateľky predložila doklad o jej práceneschopnosti od 22. januára 2008 do 28. januára 2008,

- 19. február 2008 – po vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov konania okresný súd ukončil dokazovanie a pojednávanie odročil na 27. február 2008 na účely vyhodnotenia dôkazov a rozhodnutia vo veci,

- 27. február 2008 – okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok č. k. 11 C 514/1999-248, zároveň zákonná sudkyňa požiadala predsedu okresného súdu o predĺženie lehoty na vyhotovenie súdneho rozhodnutia do 27. apríla 2008, predseda okresného súdu žiadosti vyhovel,

- 12. máj 2008 – rozsudok okresného súdu bol doručený právnym zástupcom účastníkov konania,

- 7. máj 2008 – okresný súd vydal opravné uznesenie č. k. 11 C 514/99-256, ktorým upravil výrok 2 rozsudku (doručené právnym zástupcom účastníkov konania 12. mája 2008),

- 27. máj 2008 – sťažovateľka prostredníctvom právnej zástupkyne podala proti rozsudku v spojení s opravným uznesením odvolanie,

- 9. júl 2008 – okresný súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k odvolaniu sťažovateľky,

- 23. júl 2008 – právny zástupca odporcu sa vyjadril k odvolaniu sťažovateľky,

- 12. august 2008 – okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby sa vyjadrila, či súhlasí s rozhodnutím o odvolaní bez nariadenia pojednávania, a zároveň vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie,
- 26. august 2008 – sťažovateľka zaplatila súdny poplatok,
- 6. október 2008 – súdny spis bol predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky,
- 11. február 2010 – právna zástupkyňa sťažovateľky požiadala krajský súd o rozhodnutie vo veci,
- 22. júl 2010 – krajský súd vyzval súdnu znalkyňu Ing. V. M. a súdneho znalca Ing. Ľ. H. ozrejmiť niektoré skutočnosti v súvislosti s podaním znaleckých posudkov,
- 11. august 2010 – súdna znalkyňa Ing. V. M. oznámila krajskému súdu požadované informácie,
- 16. august 2010 – súdny znalec Ing. Ľ. H. oznámil krajskému súdu požadované informácie,
- 8. september 2010 – krajský súd uznesením č. k. 2 Co 396/2008-289 zrušil rozsudok okresného súdu z 27. februára 2008 v spojení s opravným uznesením zo 7. mája 2008 a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- 20. október 2010 – súdny spis bol krajským súdom vrátený okresnému súdu,
- 29. november 2010 – okresný súd zaslal rozhodnutie krajského súdu právnym zástupcom účastníkov konania a vyzval ich, aby uviedli návrhy na dokazovanie,
- 14. december 2010 – právny zástupca odporcu odpovedal na výzvu okresného súdu,
- 20. december 2010 – právna zástupkyňa sťažovateľky odpovedala na výzvu okresného súdu a navrhla vykonať znalecké dokazovanie,
- 23. marec 2011 – okresný súd vyzval úrad práce na oznámenie skutočností týkajúcich sa odporcu a nariadil vykonať doplnenie znaleckého dokazovania súdnymi znalcami.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. ...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec

prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 514/1999 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že v konaní vedenom na okresnom súde ide o návrh na vyporiadanie BSM. Návrhy tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatoval, že vec nemožno posúdiť ako právne zložitú. Z hľadiska skutkovej zložitosti môže potreba výsluchu svedkov a znaleckého dokazovania predstavovať určitý stupeň faktickej zložitosti, avšak v tomto konkrétnom prípade táto nebola hlavnou príčinou doterajšej celkovej dĺžky trvania konania.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd konštatuje, že dosiaľ bolo 5 pojednávaní odročených aj z dôvodov na strane sťažovateľky,

resp. jej právnej zástupkyne (práceneschopnosť právnej zástupkyne dvakrát, kolízia termínov pojednávania dvakrát a jedenkrát sa na pojednávanie nedostavila sťažovateľka – jej pobyt v tom čase nebol známy). Uvedené skutočnosti nepochybne prispeli k doterajšej celkovej dĺžke trvania konania. Na túto skutočnosť musel ústavný súd pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia prihliadnuť.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je postup samotného okresného súdu.

Ako už bolo uvedené, konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 11 C 514/1999 začalo v júli 1999 a dosiaľ nebolo právoplatne skončené. Trvá teda viac ako 11 rokov. Už len samotná dĺžka trvania konania signalizuje, že v konaní nedochádza k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ktorým je odstránenie právnej neistoty účastníka konania. Z prehľadu úkonov okresného súdu vyplýva, že tento nevykonával žiadnu relevantnú procesnú činnosť v období od 17. januára 2000 (odporca sa vyjadril k návrhu) do 6. júla 2000 (okresný súd nariadil pojednávanie), t. j. takmer 7 mesiacov, od 23. mája 2001 (odporca predložil stanovisko) do 15. marca 2002 (okresný súd nariadil pojednávanie), t. j. takmer 10 mesiacov, od 7. júna 2002 (pojednávanie vo veci) do 3. februára 2003 (okresný súd pripájal súdny spis Okresného súdu Košice I), t. j. takmer 8 mesiacov, od 3. februára 2003 do 7. novembra 2004 (okresný súd poučoval účastníkov konania a nariadil pojednávanie), t. j. viac ako 9 mesiacov a od 8. novembra 2004 (pojednávanie) do 20. marca 2006 (okresný súd vyzval správkyňu konkurznej podstaty S.), t. j. viac ako 16 mesiacov. Celkovo bol teda okresný súd vo veci nečinný 50 mesiacov, t. j. 4 roky a 2 mesiace. Za túto dobu teda nevykonával žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v preskúmvanej veci počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02).

Pre úplnosť je potrebné poukázať aj na neprimeranosť doby, keď odvolanie sťažovateľky proti rozsudku bolo okresnému súdu doručené 27. mája 2008 a k jeho zaslaníu odporcovi na vyjadrenie došlo až 9. júla 2008. Podobná situácia nastala po zaplatení súdneho poplatku sťažovateľkou za podaný riadny opravný prostriedok 26. augusta 2008, ale k predloženiu súdneho spisu odvolaciemu súdu došlo až 6. októbra 2008.

Za nesústrednú považoval ústavný súd činnosť okresného súdu, keď 13. januára 2004 právna zástupkyňa sťažovateľky ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní a zároveň navrhla okresnému súdu zistiť adresu pobytu sťažovateľky, pretože právna zástupkyňa nemala vedomosť o mieste jej pobytu, a napriek tomu okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky na oznámenie pobytu sťažovateľky.

Málo efektívnou bola činnosť okresného súdu súvisiaca s nariadením znaleckého dokazovania, keď v rozhodnutiach o určení súdnych znalcov nedošlo k presnej špecifikácii určovania hodnoty hnutel'ného majetku, čo neskôr malo za následok zrušenie rozsudku okresného súdu.

K dĺžke trvania konania, aj keď nie výrazným spôsobom (a v konečnom dôsledku v súlade so zákonom), prispela aj žiadosť zákonnej sudkyne z 27. februára 2008 adresovaná predsedovi okresného súdu o predĺženie lehoty na vyhotovenie súdneho rozhodnutia do 27. apríla 2008, ktorej predseda okresného súdu vyhovel. K doručeniu rozhodnutia právnym zástupcom účastníkov konania došlo 12. mája 2008.

Napokon je potrebné uviesť, že dobu konania, počas ktorej sa spis z dôvodu odvolacieho konania nachádzal na krajskom súde (od 6. októbra 2008 do 20. októbra 2010) a ktorej dĺžku, resp. trvanie nemohol okresný súd ovplyvniť, nemožno z objektívnych dôvodov pripočítat' na jeho ťarchu.

Čo sa týka obranného tvrdenia predsedu okresného súdu v súvislosti s množstvom vecí, ktoré napadli zákonnej sudkyne, a množstvom vecí, v ktorých rozhodla, ústavný súd len poznamenáva, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov

spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal alebo nemohol riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti je zrejmé, že okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval v súlade s účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, preto ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 7 500 €, ktoré odôvodnila tým, že *„doba, ktorá uplynula od podania návrhu až doposiaľ, doba viac ako 11 rokov a 4 mesiace, je neprimerane dlhá, ničím neospravedlňiteľná a nezdôvodniteľná a v podstatnej miere ju spôsobil okresný súd svojím konaním.*

Sťažovateľka sa domnieva, že uplynulá doba, je neprimeraná vzhľadom na opísanú neaktívnosť a zjavnú neefektívnosť úkonov okresného súdu.

Sťažovateľka pociťuje ujmu, ktorú možno považovať za pochopiteľnú, keďže obe sťažnosti voči prieťahom v konaní, či už na Okresný alebo Krajský súd, uznali ich predsedovia za dôvodné.

S prihliadnutím na to, že to bol práve okresný súd, orgán, ktorého úlohou je ochrana zákonnosti a zmyslom činnosti ktorého je postupovať v súdnom konaní tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, je dôsledok – pocit márnosti, snahy dovolať sa spravodlivosti, ktorý sťažovateľka nezvratne nadobudla, neospravedlňiteľný.“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä s prihliadnutím na dĺžku trvania nečinnosti okresného súdu, ale aj s prihliadnutím na jej správanie, ktorým prispela k celkovej dĺžke trvania konania, považuje za primerané v sume 3 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právna zástupkyňa sťažovateľky si uplatnila trovy za právne zastúpenie v sume 450,90 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 je 120,23 € a hodnota režijného paušálu je 7,21 €. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2011 je 123,50 € a hodnota režijného paušálu je 7,41 €.

Sťažovateľke vznikol nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2010 (prevzatie a príprava zastúpenia 1. decembra 2010, podanie ústavnému súdu z 3. decembra 2010) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2011 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 28. apríla 2011) v celkovej sume 460,40 € vrátane DPH (19 % za úkony v roku 2010 a 20 % za úkony v roku 2011).

Pretože právna zástupkyňa si uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v sume 450,90 €, ústavný súd priznal sťažovateľke ich náhradu v požadovanej sume tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2011